

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 63.457 van 6 december 1996

A. 72.298/III-22.774

In zake : **THIRY** Guy,
En Féronstrée 141
4000 Luik,

tegen :

het Waalse Gewest, vertegenwoordigd door de Waalse regering,
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Pierre LAMBERT, advocaat,
Defrélaan 19
1180 Brussel.

Tussenkomen de partijen :

1. **de SPI+ (Services-Promotions-Initiatives en Province de Liège)**,
die woonplaats heeft gekozen bij Mr. François MOISES en Mr. Louis DEHIN, advocaten,
place des Nations-Unies 7
4020 Luik,
2. **de stad Luik**,
die woonplaats heeft gekozen bij Mr. Pierre FRANÇOIS, advocaat,
rue du Château Massart 88
4000 Luik.

**DE WND. VOORZITTER VAN DE VIe KAMER,
RECHTSPREKEND IN KORT GEDING,**

Gezien de vordering die Guy THIRY op 2 december 1996 heeft ingesteld om volgens de procedure van uiterst dringende noodzakelijkheid de schorsing van de tenuitvoerlegging te verkrijgen van de bouwvergunning die de gemachtigde ambtenaar van het bestuur Stedebouw en Ruimtelijke Ordening op 9 oktober 1996 aan de SPI+ (Services-Promotions-Initiatives en province de Liège) onder voorbehoud heeft afgegeven en waarbij de toestemming wordt gegeven om aan de rue en Féronstrée en de quai de Maestricht gebouwen te slopen en er een nieuw museumcomplex voor kunst en geschiedenis te Luik te bouwen;

Gelet op de beschikking van 3 december 1996 waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij deze worden opgeroepen om te verschijnen op 5 december 1996 om 9.30 uur;

Gehoord het verslag van de heer LEROY, staatsraad, wnd. voorzitter;

Gehoord de opmerkingen van verzoeker Guy THIRY, van Mr. WEINSTOCK, loco Mr. LAMBERT, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt, van Mr. MOISES en Mr. DEHIN, advocaten, en van mevr. DE CLERCK, attaché, die alle drie voor de eerste tussenkomende partij verschijnen, en van Mr. ANDRIEN, advocaat, die voor de tweede tussenkomende partij verschijnt;

Gehoord het andersluidend advies van mevr. GUFFENS, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de advocaten van de SPI+ (Services-Promotions-Initiatives en province de Liège) en van de stad Luik op de terechtzitting van 5 december 1996 verzoekschriften hebben ingediend, waarbij zij vragen als tussenkomende partij in het kort geding wegens uiterst dringende noodzakelijkheid te mogen optreden; dat er grond is om die tussenkomsten toe te staan;

Overwegende dat verzoeker apotheek houdt in de rue en Féronstrée 141 te Luik, in een gebouw dat zijn blote eigendom is, gelegen tegenover de percelen waar de door de bestreden vergunning toegestane werkzaamheden moeten worden uitgevoerd; dat de gebouwen zich in G.C.H.E.W. (gebied van culturele, historische en/of esthetische waarde) bevinden; dat verzoeker op 6 augustus 1996 tijdens het openbaar onderzoek dat aan de afgifte van de bestreden vergunning voorafging, een bezwaarschrift heeft ingediend; dat de directeur Stedebouw van de stad Luik hem op 18 oktober schriftelijk heeft meegedeeld dat de gemachtigde ambtenaar de vergunning op 9 oktober onder voorbehoud had afgegeven; dat verzoeker schrijft die brief eind oktober te hebben ontvangen; dat hij opmerkt dat hij vanaf dat ogenblik de vergunning wou inzien, maar op de onwil van verscheidene administraties is gestuit; dat hij niet vermeldt wanneer hij dan wel kennis heeft kunnen nemen van de vergunning en een afschrift ervan heeft kunnen bemachtigen; dat hij op 26 november heeft vernomen dat een firma als aannemer van de werkzaamheden was aangewezen;

Overwegende dat de verwerende partij en de tussenkomende partijen de ontvankelijkheid van de vordering tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid betwisten op de grond dat de vordering tot

schorsing vijftig dagen na afgifte van de vergunning is ingesteld;

Overwegende dat de procedure van uiterst dringende noodzakelijkheid, waarbij de rechten van verdediging en het onderzoek van de zaak tot het strikte minimum worden beperkt, uitzonderlijk moet blijven en alleen kan worden toegestaan wanneer het gevaar dat men via de schorsingsprocedure tracht af te wenden, zeer nabij is en op voorwaarde dat verzoeker alles in het werk heeft gesteld om de schade te voorkomen en de zaak zo snel mogelijk bij de Raad van State aanhangig te maken; dat verzoeker in casu het bestaan van de vergunning heeft vernomen via de brief van 18 oktober 1996; dat de termijnen om beroep in te stellen bij de Raad van State echter pas ingaan op het ogenblik dat verzoeker kennis heeft van de handeling zelf en niet alleen van het bestaan ervan, met dien verstande dat verzoeker alles in het werk moet stellen om kennis te kunnen nemen van de handeling; dat verzoeker in casu een uitvoerige beschrijving geeft van alle stappen die hij heeft ondernomen, van de manier waarop hij is ontvangen door diverse administraties die hem van de ene dienst naar de andere stuurden en hem geheel onwettelijk inzage in die stukken weigerden; dat, voordat de gunning van de opdracht werd bekendgemaakt, bovendien uit geen enkel feit kon worden afgeleid dat de werkzaamheden spoedig zouden worden aangevat; dat de procedure van uiterst dringende noodzakelijkheid, die zich gedeeltelijk opdroeg door de houding van de overheidsdiensten, gezien het bijzondere karakter van het onderhavige geval, verantwoord is; dat de vordering tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid ontvankelijk is;

Overwegende dat in het weinig gestructureerde verzoekschrift inzonderheid wordt betoogd dat de bestreden vergunning onder voorbehoud is afgegeven, in

vage bewoordingen, terwijl de plannen tijdens de uitvoering niet gewijzigd kunnen worden; dat die argumentatie kan worden beschouwd als een middel ontleend aan de schending van artikel 45, § 1, derde lid, van het Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedebouw en Patrimonium (W.W.R.S.P.), doordat de vergunningsvoorwaarden verder gaan dan wat volgens die bepaling is toegestaan;

Overwegende dat luidens de bestreden vergunning "de vergunning onder voorbehoud wordt afgegeven"; dat de daarin vermelde voorwaarden onder meer als volgt luiden :

" 1. Plannen - Stukken - Aanvullende onderzoeken.

De SPI+ moet alle opgelegde voorwaarden betreffende deze vergunning omzetten in plannen, stukken en aanvullende of wijzigende onderzoeken.

Die stukken moeten door de afgevaardigde van de Executieve worden goedgekeurd voordat de in die plannen, stukken of onderzoeken vermelde werkzaamheden worden uitgevoerd. De afgevaardigde van de Executieve moet het advies van de gemeentelijke overheid inwinnen alvorens zich over die plannen, stukken of onderzoeken uit te spreken.

De werkzaamheden mogen in geen geval worden aangevat zolang de voormelde overheid de aanpassingen (plannen, stukken en wijzigende of aanvullende onderzoeken) die deze vergunning oplegt, niet heeft goedgekeurd.

2. Hoogte van het gebouw.

De hoogte wordt beperkt en afgestemd op de nok van het Brahygebouw (dat betekent bijvoorbeeld dat één van beide zalen voor tijdelijke tentoonstellingen ongeveer 2,60 meter in plaats van 3,50 meter hoog wordt).

Plannen moeten overeenkomstig het voormelde punt 1 worden overgelegd.

3. Afbraak.

(...)

Het bijgebouw van de school ("Maghin-atheneum" en aanhorigheden - 4 op plan R1A-0065 - kad. 964L)

gelegen aan de rue en Féronstrée, mag worden gesloopt, op voorwaarde dat in de tweede fase in een vervangingsoplossing wordt voorzien: dat geldt ook wanneer zou blijken dat de stabiliteit van de aanpalende gebouwen erdoor in het gedrang komt.

(...)

4. Bouwkundige bijzonderheden en aanvullende onderzoeken.

De volgende aspecten moeten worden toegelicht :

- de gevels (glassoort, stalen, verbindingswijze, ...);
- de verbinding met de oude, bewaard gebleven gebouwen (details, doorsneden,...). Bovendien moet het aantal contactpunten met de bestaande architecturale elementen tot het minimum worden beperkt en zeer nauwkeurig en bedachtzaam worden onderzocht.
- de afwerking van het dak van de nieuwbouw (kleur, textuur en aard van de dakbedekking, gedetailleerde beschrijving van de verbinding met de gevels en de oude bewaard gebleven gebouwen). Voorts moet een landschapsstudie worden voorgelegd om te weten hoe het dak en de afwerking van het gebouw er van op afstand (kaden en heuvels) zullen uitzien;
- het herstellen van de muren, daken en andere structurele of esthetische elementen die door de afbraakwerkzaamheden te voorschijn komen;
- de aanleg van de onmiddellijke omgeving, noodzakelijk voor de toegang tot de gebouwen;
- de maatregelen die zijn genomen om te voldoen aan de vereisten van de algemene bouwverordening betreffende de toegankelijkheid voor gehandicapten van gebouwen of delen van gebouwen die toegankelijk zijn voor het publiek (artikelen 322/9 tot 322/11 W.W.R.S.P.) (toegang, interne verplaatsingsmogelijkheden, toiletgelegenheden, meubilair, ...).

Plannen en stukken moeten overeenkomstig het voormelde punt 1 worden ingediend";

Overwegende dat artikel 45, § 1, derde lid, van het W.W.R.S.P. inzonderheid bepaalt dat voorwaarden aan de vergunning verbonden zijn; dat in casu het architecturale ontwerp van grote delen van het project moet worden herzien om aan de opgelegde voorwaarden te voldoen; dat die voorwaarden onvoldoende nauwkeurig zijn om ze te kunnen toepassen zonder architecturale en esthetische keuzen te maken; dat de overheid, door de

indiening van "plannen, stukken en wijzigende of aanvullende onderzoeken" te eisen en de uitvoering van de desbetreffende werkzaamheden aan haar goedkeuring te onderwerpen, impliciet, maar onvermijdelijk aangeeft dat ze onder het mom van voorwaarden in feite wijzigingen in de afgegeven vergunning toestaat; dat de opgelegde voorwaarden verder reiken dan de aanpassingen die de overheid die over een aanvraag om een stedenbouwkundige vergunning beslist, in het ontwerp waarvoor de vergunning wordt gevraagd kan aanbrengen; dat het wijzigingen zijn die een nieuwe aanvraag met het vereiste openbaar onderzoek en het vereiste debat op tegenspraak rechtvaardigen; dat het middel ernstig is;

Overwegende, wat het mogelijke nadeel betreft, dat er geen grond is om rekening te houden met het risico dat de tenuitvoerlegging van de bestreden vergunning inhoudt voor de stabiliteit van bepaalde gebouwen die niet mogen worden gesloopt; dat de Raad van State immers alleen rekening mag houden met het nadeel dat door de tenuitvoerlegging van de vergunning wordt veroorzaakt, aangezien hij ervan uit dient te gaan dat de werkzaamheden volgens de regels van de kunst zullen worden uitgevoerd, wat onder meer inhoudt dat de gebouwen die aan de plaats van de vergunde werkzaamheden grenzen, geenszins mogen worden geschonden;

Overwegende dat verzoeker in zijn verzoekschrift, weliswaar op vrij verwarde wijze, inzonderheid stelt dat de tenuitvoerlegging van de bestreden vergunning zal leiden tot de afbraak van gebouwen waarvan sommige niet zijn bepaald, wegens de in het middel aangeklaagde onnauwkeurige omschrijving van de voorwaarden; dat de wijk een harmonische en homogene bouwtrant vertoont, dat de gebouwen in korte tijd kunnen worden afgebroken;

Overwegende dat de tenuitvoerlegging van de bestreden vergunning tot de afbraak van verscheidene gebouwen zou leiden; dat de hele wijk in een gebied van culturele, historische en/of esthetische waarde ligt; dat de bepalingen betreffende die gebieden bedoeld zijn om de bestaande culturele, historische en esthetische eigenheid te beschermen; dat het bestreden besluit toestemming verleent om de bestaande gebouwen te slopen en te vervangen door andere waarvan de kenmerken onvoldoende gepreciseerd zijn en aldus de historische en esthetische eigenheid van de wijk in het gedrang kan brengen; dat het nadeel dat voortvloeit uit die aantasting van een door stedenbouwkundige voorschriften beschermde waarde als ernstig moet worden beschouwd;

Overwegende dat het nadeel dat volgt uit het slopen van oude gebouwen in wezen moeilijk te herstellen is;

Overwegende dat is voldaan aan de voorwaarden gesteld in artikel 17, § 2, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die vervuld moeten zijn om de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden handeling te kunnen bevelen;

Overwegende dat de verwerende partij en de tussenkomende partijen de Raad van State verzoeken de in het geding zijnde belangen af te wegen; dat zij daarbij betogen dat 115 miljoen frank subsidie van de Europese Gemeenschap verloren zal gaan, zonder dat die naar het volgende jaar kan worden overgeheveld, omdat de opdrachtgever het contract pas na 31 december 1996 heeft gesloten;

Overwegende dat, gesteld dat de opdracht vóór een bepaalde datum moet worden gegund om subsidie van de Europese Gemeenschap te krijgen, de opdrachtgever

tijdig de juiste procedures moest aanvatten om ze binnen de termijn tot een goed einde te kunnen brengen, rekening houdend met de normale wederwaardigheden die zich tijdens een administratieve procedure kunnen voordoen, waaronder ook de omstandigheid dat tegenstanders van het project beroepen voor de rechter konden instellen; dat het onaanvaardbaar zou zijn dat de rechtsbescherming die het administratief kort geding aan de burgers biedt, zou worden verlamd doordat de termijn waarin de opdracht moet worden gegund om subsidie te krijgen, bijna verstreken is; dat de verwerende partij en de tussenkomenende partijen zich tegen dat risico hadden moeten beschermen door de administratieve procedures vroeger aan te vatten; dat zij zich niet kunnen beroepen op de gevolgen van getalm waarvoor zij alleen verantwoordelijk zijn om aldus, op basis van de theorie van het afwegen van de belangen, een onregelmatige handeling te kunnen uitvoeren;

B E S L U I T :

Artikel 1.

De verzoeken tot tussenkomst in het kort geding volgens de procedure van uiterst dringende noodzakelijkheid ingediend door de SPI+ (Services-Promotions-Initiatives en province de Liège) en door de stad Luik worden ingewilligd.

Artikel 2.

De tenuitvoerlegging van de bouwvergunning die de gemachtigde ambtenaar van het bestuur Stedebouw en Ruimtelijke Ordening op 9 oktober 1996 aan de SPI+ (Services-Promotions-Initiatives en province de Liège) onder voorbehoud heeft afgegeven en waarbij de toestemming wordt gegeven om aan de rue en Féronstrée en

de quai de Maestricht gebouwen te slopen en er een nieuw museumcomplex voor kunst en geschiedenis te Luik te bouwen, wordt voorlopig geschorst.

Artikel 3.

De zaak komt voor op de openbare terechtzitting van de VIe kamer rechtsprekend in kort geding op 17 december 1996 om 9.30 uur.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting op zes december 1900 zesennegentig door :

de Hr. LEROY, staatsraad, wnd. voorzitter;
Mevr. NOTEBAERT, griffier.

De Griffier,

De wnd. Voorzitter,

Chr. NOTEBAERT.

M. LEROY.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD
VAN STATE, GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.